Noomerai sen 10 mynge. **Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!**

Buriaad-Mongoloi YNEN

BK(b) P-iin Buriaad-Mongoloi Mozkoom ba BMASSR-ei CGK-ai yjerbyriiin gazeeta

№ 238 (2271)
1937 onoi
OKTIAABRIIN
15
PIAATNICA

14-xi zilee garna
ULAAN-YDE goorod,
BMASSR

SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin Centraalьna Hunguuliiin Komiisahaa tunxaglal

SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin Centraalьna Hunguuliiin Komiisiin baidag gazar iimе aadrestai: г. Москва, Дом Союзов, Пушкинская улица (быв. Б. Дмитровка), десятый под'езд, второй этаж. Telefoonuudanь: K—0—31—35, K—4—39—62 K—3—44—30.

M. I. KALIININ

XYDELMERIŞEN ANGI URDADA BA MYNѲѲ*)

Orosoi xydelmerişen angi bolbol, Evroopiin xydelmerişedte oroxodoo socialiizmiin xeregei tyləə temesexe temeselde bogonixonş haa, aldarta istooritai baina. Rosiida, kapitaliis ekonoomikiin xygzelte, xydelmerişedei xydeləənde oroxodoo byri udaan teempeer jabahan baixa.

Ene, tiimeş yni boloo bişe. Zavoodai xydelmeri ygləənei 6 çaas 30 minuutada exileed, yder $1^1/_2$ çaas ydiin zabharlalga xeed, ydeşiin 6 çaasta dyyrdeg baihan yjiiji bi əərəə yzehen bainab. Ton olon faabrikanuudta, xydelmeri ygləənei 5 çaasta exileed, yder ba ygləəgyyr xojorxon çaasai zabharlalga xeed, ydeşe 8 çaasta dyyrdeg baigaa. Xydelmerişedei olonxinь baraaka şingi xamtiin bairanuudta baidag hen.

Tere yjede, zavoodii erxilen zonxilogşodoi dura zorgiin aaşanuudai urdahaa esergyysexedee eb emxigyi baidag ba gansaxan maasternuudii soxizo nanşaza esergyysedeg baigaa. Zarim negendee maasternuudai tolgoido mişoog uglaad taaçkan terge deere huulgaza zavoodai vorotaagai saana gargaza orxidog baigaa. Xydelmerişed bolbol maasternuudai soxilgodo orolsohon xynyydii, tiixe sagta baigaa darlalta ba maasterai dura zorgiin aaşada zyrxeligəər esergyysegşed geze toolodog hen. Traktiira ba piivo uudag metiin gazarnuud xadaa xydelmerişedei suglardag egee gol niitiin gazarnuud baiba.

Xydelmerişedei "aza baidal jaaxiinş argagyi bydyylig ba honigyi baigaa. Xydelmeriiin yder zobolontoi uta, baira baidalai ysloovi muu baihanь, myn orosoi xydelmerişeneiş xubida xyrtehen baina. Xydelmerişed byxii syləətei sagaa traktiir, piivo, sai uudag gazarnuudaar zaa bol yngergexe uşartai baiba. Xydelmerişedei salin xylehen xemgyi zaaxan deerehee, ger bylejəə jaduugaarş tezeexedenь araixan geze xyrexe baigaa. Moskvaagai prooxorovskiin manafaktuurta salin xylehen dunda zişeegeer hara soo 20 tyxerig 50 mynge baiba. Tiixede, azyiledberiiin oron bygedede doromzololgiin ştraafnuud aşagdan jabuulagdadag hen. Myn tere prooxorovskiin manafaktuura deere xydelmeride jala ştraafnuudii iimeer toxodog baigaa.

„Orom dyrimee aldahanai" tyləə—50 mynge,

„Kontoorhoo zybşəəlgyigəər xyniii konuulhanai tyləə—50 mynge,

Doodo vorotaagaar garhan ba orohonoi tyləə—50 mynge,

Xaşaahaa garhanai tyləə—50 mynge,

Erte bodhonoi tyləə—50 mynge,

„Hyzegtei" zarim negen fabrikaantnuud „hymende myrgelde jabaagyin" tyləə jala aşadag baigaa.

Maasternuudai xydelmerişedtəə xandadag xandalganь patriarxaalьna şinzetei baihan, jamar negen maasterai /medelde nege dereevenei zon xydelmerildeg. Nege huurinhaa jirehen zonuud byxeli masterskoiji dyyrgen xydelmerildeg baigaa.

Dereevenhee şine xynei jirexedenь niutagainxidai jamar negenь aşa xariuutaigaar maasternuudii natuuraar gy, ali myngəər „argadan", tere xynəə zavood ba masterskoinuudta xydelmeride oruuldag baigaa. Maaster xadaa xydelmeride oruulhandaa edilge abxahaa gadana, myn aşagtai hain xydelmeri ygeheneigəə tyləə baha edilge abdag baigaa.

Xydelmerişed, jamar negen azyiledberiiin orondo xydelmerilxejəə oroxodoo, ali zergiin bahamza ba daralalgii teseze gardag baihaniinь xaruulhan xeden olon yliger zişeenyydii temdegleze bolxo. Gansaxan le „Rosiii—Ameerikiin reziiniin manafaktuura" (mynəəxi „Kraasnii treygoolьnik") geze zavoodai istoorihoo negen yligerii xaraza xizaarlaja. Tiixe sagta zavoodta şine xydelmerişedii iimeer abdag baigaa:

„Elsyylge doloon xonog soo xojor daxin ponedeelьnik ba çetveergde boldog baigaa. Direektor Geize gegşe xynyydii paneeliiin xazuuxanaar zergelyylze zogsoogood, hyreg malai dunda baihan mixa naimaaşan meteer hain bejetei, bulimgai, ynder, asuudalda xyndeşe xynyydii şileze abdag baigaa. Terenei xoinohoo, bejiinь xamagaalagşa, axalagşa temdelegşe ,,şolmo" geze nerezehen Fraanca gegşe jabalsadag hen. Fraanca xadaa neemec yndehenei xyn aad, orosoor jixe tuliuur xeledeg, gansaxan le ,,şolmonuud naaşaagtii, şolmonuud saaşaagtii" geze xaşxarza baidag belei. Geiziin zapiiska ygexedenь ,,şolmonuudanь" zavood soo oroxo gazartaa oşoxodonь maasternuud tedeniii şilen abdag baigaa".

Tiixe yjede, yngerhen zuun zilei hyyl bagaar, xydelmerişen angiiin aza baidalii xaişan geze haizaruulxa johotoib geze hanadag xynyyd xydelmerişedei dunda bii bolhon baixa. Kapitaliistnuudai urdahaa byri emxiteigeer, byri zagsangiaar temesedeg boloo. Staaçka ba zabostoovkanuud xydelmerişenei xydeləənei niitə zorilgonuudtai jixenxidee onosoldodog bolbo. Kapitaliis baiguulaltiin urdahaa, xydelmerişen angiiin temesehen erid tes temesel sooguur Leenin—Staalinai paarti, komuniis paarti tyreze, urgaza bexizehen baina.

Xydelmerişen angi bolbol Oktiaabriiin aguu jixe socialiis revoliyyciin urda teexi arban zil soo aza baidalaa nege baga haizaruulhan baina. Xydelmerilxe saganь baga boloo, olzonь jixe boloo, xydelmerişen angiiin deedeşyyl nege baga henegteigeer aza huudag argatai bolhon baina, gexetei xamta, xydelmerişedei aza baidalai togtuurigyi jabadal jixe bolhon baina. Kapitaliizmiin xygzexe byri kriizis udaa udaa boldog bolzo, xeden zuun mingan xydelmerişed faabrika ba zavooduudhaa xajagdaza, zavooduudai vorotaagai xazuuda azalai zapaas aarmi oloşorzo le baigaa.

Orosoi xydelmerişen xadaa yder sag jirexe byri jamarş tedxeberigyi proletaarь bolzo, mynəəder xydelmerilze baigaad, ygləədereigəə aza baidalda naidaxa jabadalaa aldahan baidag hen.

Soveed gyrende xydelmerilze baigaa xydelmerişedei aza baidalii xuuşan xaanta Rosiiin xydelmerişedei baidaltai zişeelze yzexedəə, bidener gynzegii jixe ilgaaji edenei xoorondo xaranabdi. Aguu jixe socialiis revoliyyce bolbol kapitaliistnuud ba pomeeşiguudai duralalga mylzelgii usadxaza, Rosiiin xydelmerişedei aza huudal ba aza baidalii yndehəərenь ondoo bolgoo. Minii bodoxodo tedenerei aza baidalai haizarhanai nege gol şuxala jyymenь jyyb gexede, xydelmerişed mynəəder xydelmerilze baixadaa, ygləəder azalgyi bolşuuzam geze aixagyi baina. Zaluu, myn dundaş yjiin manai xydelmerişed mynəə xadaa urda sagai proletaariiin, azalaa geexehee hanaagaa zobozo jabahan jabadaliinь hanaagaaraa bodozo oilgoxo argaпьgyi, nelieed jixe ba togtuuritai salin xylehe abdag deede kategooriiin xydelmerilegşedş əəregyi, salin xylehejəə alduuzab geze sag yrgelze hanaa zobozo baidag baigaa. Iigeze hanaa zoboxo jabadalanь kriizis ba depreesiin yjede ugaa jixe xysetei boldog baigaa.

Xydelmerişed bolbol zavood deere xydelmerilze baixadaa, desiaatniguud, maasternuud, masterskoin naçaalьniguudtai uşardag baigaa. Kapitaliis yiledberiiin erxe baidalda maaster ba xydelmerişiin intereesyyd jaabaş beje bejedee xarşa baixa. Maaster bolbol ezeneigee prikaazçig xadaa, jyymiiji bodoto yneheenь xyngenəər xelgexii oroldoxo. Xydelmerişe yneteişegeer xexee hanaxa. Eneen deerehee, sag yrgelze arsaldaan boldog baigaa. Xydelmerişed, arga şadalaaraa bejee daruu bariza, maaster ba busa ezedeigee zebyy xyrgengyi baixa geeş haa yder byriiingəə xydelmeride arsaldaa gargangyi baixa argagyi baigaa. Kriizis ba depreesiin tulaza jirexede, xydelmerişed bolbol maastertaigaa tulaldahanaa hanaza, azalhaa xajuulxa xeheegdexemnai geze soşormogoor xylieeze baidag belei. Xezee bygede azalhaa xajagdaxa gedeg zanalga xydelmerişen angida taşuur bolzo baidag hen. Ene uşar bolbol, xydelmerişedii moraalьhaa təəriyyldeg, maasternuudta xandaxadaa xezeede belen bailgadag, əəriingəə byxii jabadalii haisa narinaar bodozo jabadag bolgoo. Xaanta Rosiiida tiime baigaa, mynəə kapitaliis oronuudta tiime. Manai Soveed Xolboon soo byri sasuulaşagyi ondoo baidaltai, uşaranь, xyniiinь xynəə mylzexe jabadal geze baixagyi, xydelmerigyi baidal byrin usadxagdaa, maasternuudş, myn tereenşelen xydelmerişedş gansa le adali zorilgiin xoinohoo—socialiizmiin xeregte xemgyi hainaar xydelxe geze oroidodog.

Bi xadaa zavood deere sag yrgelziin xydelmerişe geeşeb geze mederedeg mederemze, nege azyiledberiiin oron deere jamar negen şaltagaanaar xydelmerinь baga bolbo haa, nygəəde zavoodtanь oşood oroxob geze mederedeg mederemze, minii xohon xydelmeri kollektiivta şuxala xeregtei geze mederedeg mederemze, xyniii bejee daaxa bolgodog, azal şadabari ba nere xyndiinь deeşelyyldeg. Syləətei sagaa amaralta ba sengelgede kylьtyyriingee xemzeeji deeşelyylxe xeregte zoriuulxa arga olgodog, niitiin politikan organizaacaruudai xydelmeride syləətei sagaa ygexe argatai bolgodog baina.

Socialiis baiguulaltiin amzaltatai jabahanai aşaar xydelmerişen ba kolxoozniguud ygləədereigəə baidalda naidaza şadaxa boloo, zybxen, tedenei azalai too ba şanar deerehee bolzo baidalainь ba kylьtyyriinь xemzee saaşadaa deeşelxe zergetei. SSSR-ei azalşadta, xydelmerigyin, ygeirel ba ylesxelengei ajuul baixagyi. Xydelmerişen ba kolxozniguud bygede, əəriingəə jireedyi aza baidalaa naidabaritai ba xyxiyygeer xaraza, erdem ba kylьtyyrede ulam jixe eriltii xeze baina.*)

Aguu jixe socialiis revoliyyciin ene daişalalganь, manai byxii xydelmerişen angi deere—tereenei xaraakterii şinelze kapitaliizmiin yjedexi ygləədereigəə aza baidalda naidadaggyi, etigedeggyi xyniii ed·bxitei optimiist bolgon şinelne. Eneeniii too tomşogyi olon yliger zişeenyyd deerehee azaglaza bolxo.

Manai xydelmerişedei optimiizm bolbol, əəriingəə aza baidalai tyşebii jamar negen tuşaan bolzo dairaldahan zol zargal deere yndehelen zoxioohon „dunda amerikaanca" geze nerelegdegşedei optimiizmtai negedexe jyyme geze baixa ygei. Byxii ede hanal bodol xadaa, diilengi xubi deere bejelyylegdexegyi baixa, jyyb gexede, eneenei yndehenь gansaxan le xynei xoohon hanaa baidag. Soveedai xydelmerişiin optimiizm nelieed jixe yndehetei, jyyb gexede, tere bolbol soveed baiguulaltiin egeel myn şanarhaa garhan, gansa nege xydelmerişiin amagalan hain baidalda byxii kollektiiv, b y x i i xydelmerişen angi intereesejee xanduulza baidag deerehee garhan baixa. Ene optimiizm bolbol SSSR-ei Staalin Konstituucaar bexizyylegdehen baina: „SSSR-ei graazdanuud bolbol azal xexe erxetei, tere xadaa xehen azalaigaa too ba şanaraigaa zergeer abxa azalai xylehetei, graantitai xydelmeri abdag erxetei baixa". 1936 ondo 32 byr zyaazna gyrenyydte, xysed bişe medeegei johoor 20 millioon xydelmerigyişed oficaalьna registraacalagdahan baixada, kapitaliis gyrenyydei xydelmerişedte jamar optimiizm baixab daa!

Aguu jixe socialiis revoliyyce bolbol orosoi xydelmerişedte delxei deere egee bogoni xydelmeriiin yder bolxo doloon çaasai xydelmeriiin yderii olgoo. Ene bolbol ton jixe dabalta myn bygəəd, enenei udxaşanarii ylyybşelen segnexe berxeşeg baina. Yiledberi deere oroidoo doloon çaas soo xydelmerildeg soveedai xydelmerişen bolboi ylehen 17 çaas soonь untaxa, amaraxa, xubiingaa ba niitiin aza baidalda xabaadalsaxa argatai. Ene bolbol jyyb gexede, xydelmerişen xadaa əəriingəə kylьtyyrne xemzeeji deeşelyylxe jabadalda xysed xyreməər sagtai baina; əəriingəə ger bylede anxaralaa tabiza şadaxa, əəriingəə yxi xyygedei kylьtyyrne johoor xymyyzexiin xoinohoo xaralsaxa jabadalda xysed xyreməər sagtai baina. Xaanta Rosiiin xydelmerişed bolbol ede byxenhəə xahagdangi baigaa. Myn, byxii kapitaliis gyrenyydei xydelmerişed eneen hee xahagdangi geeşe. Xaanta Rosiiin xydelmerişedei yxi xyyged zaabol xaruuhagyi baidag, tedener syləətei sagaa xydelmerişedei kvartaalnuudai burtag muuxai ugluu toxoinuudta yngergeze, gemte yile xegşedei zergii dyyrgen nemeeze baidag belei. Tiin goritoi bolomsooroo, hurguuliaa dyyrgengyi, faabrika ba zavooduudta huragşa gy, ali maalьçik bolzo xydelxejəə oşodog hen. Xaanta Rosiiin xydelmerişedei $^1/_3$ xubinь 12 naha xyseədyi baiza faabrika ba zavooduudta xydelmerilze exildeg baigaa. Edenei 10 proceentonь 10 naha xyreədyi baixadaa faabrikada orozo xydelmerilhen baixa jym! Nygəəde $^1/_3$ xubinь 12-14 nahataihaa xydelmerilze exildeg baigaa Gansal ylehen $^1/_3$ xubinь xadaa zybxen 15 nahataihaa xoişo xydelmerilze exildeg baihan jym.*)

Ede bygede xetedee halaza oşoo daa! 1937 ondo SSSR-ei exin ba dunda hurguulinuudta 30 millioon yxi xyyged huralsaza baina. SSSR-ei grazdaniiin bolbol əəriingəə yxi xyygedei huralsaxiin xoinohoo tonş hanaa zoborigyi baina. Eneenei tulada tyleberigyi hurguulinuud bii, ede hurguulinuudta tyrelxidenь əəhediingəə yxi xyygedii xuuliiin johoor elьgeexe ujalgatai. Yxi xyygen byriiin alas saad teexi zamiinь xadaa tereenei şadabari dyre deerehee duldiidana.

Ene bolbol manaida myngen deere oruulagdadaggyi, myn xydelmerişenei biydzeedte xaraalagdadaggyi, gebeş, ene bolbol gyrenei gargaşiin ton jixe statьjaa baixa jym. Xuuşan Rosiiida kvalifikaacatai xydelmerişenei haradaa 40-45 tyxerig salin xylehe abdag baixada, nege yxi xyygeniii hurguulida hurgaxadaa zilde 250 tyxerighəə dooşo bişe myngen zildee gargaşalagdaxa baigaa. Xydelmerişedei xyygedei jaaxadaa dunda hurguulinuudta baidaggyi uşaranь eneen deerehee ali bolno.

Xydelmerişenei ytelexedenь, ybedexedenь ba azal xydelmeri xeze şadaxaa bolixodonь mynxelexe jabadal bolbol socialiis revoliyyciin baga busa dabalta myn bolno. Mediciiniin tyleberigyi tuhalamza geeşe jyyb? Bi bolbol kvalifikaacatai xydelmerişen baigaa hem, miniii salin xylehen bolbol xydelmerişedei dunda ziseenei salin xylehii bulidag baigaa hen. Negete bi zavood deere ybedəəd 2 hara soo ybeşen baigaa hem, teed ene sagai torşo soo mynxelelgiin kaassahaa oroidoo 15 tyxerig abaa beleib. Tiin miniii salinhaa mynxelelgede geze $1^1/_2$ proccentii daraza abdag baigaa xajam. Eneen deeree dooktorto tylehen tyleberiii, em abhanai sengii nemeed yzegtii,—tiixedetnai kvalifikaacatai xydelmerişen miniii jamar baidalda orood baiham tandaeli bolxo. Xojor hara soo ybedxedəə urdada xelsedegei johoor, karmaanaa seberlen gybize ygəə beleib.

Ytelxedəə ba xydelmeri xeze şadaxagyi bolxodoo, materiaalьno tedxemze abdag uşarii abza yzeje. Xyn zaluu ba xyse şadaltajaa baixadaa, ene asuudalii honirxodoggyi baixa jym. Xuuşan Rosiiida iime baigaa hen: kvalifikaacatai xydelmerişen egeeş muu xylehetei baigaagyi. Zaa, teed tere xyn ytelbe geeşe. Jaaxa johotoib? Xerbee, tere xyn zavood deere olon zil soo xydelhen baigaa haanь, ynen sexe zarasəmnai geeşe geze zavoodai administraaca tooloo haa, tereeniii kvalifikaacatai xydelmerihəənь halgaaza stoorz gy, ali masterskoin yboorşog g. m. albanda oruuldag baigaa. Iime bolxodoo, terenei xylehenь dooşoo bolxo uşartai bolno. Tiin, iime baidalda orogşod xadaa „zoltoi xynyyd" baiza gansaxan administraaciin zyghəə onso xaira xyrtəəşed bolno şuu. Olonxi ybegezəəlnyyd toosoogoo xeed halaza oşodog baigaa. Kapitaliistada, tereeniii 30 40 zil soo bajazuulhan xydelmerişen jamar aza jabadalaar saaşadaa jabaxanь xamaagyi. Azalhaa gargagdahan xydelmerişen bolbol ytelhen bejejee yxi xyyg deigee baga saga azalda orozo şadahan baigaa haanь, tedeegeer tuhaluuldag gy, ygeiş haa ene tereer arga xorgoo bederdeg baigaa.

Gansaxanş xaanta Rosiiida tiime baigaa bişe, myn byxii kapitaliis gyrenyydte mynəəş tiime baina. Kapitaliizmiin delgerxe byri, mylzelgede baga xereglegdexe predmeed geg deze xydelmerişed bolbol nahatai bolxodoo azalhaa erıelen xajagdadag baina. Xydelmerişenei ytelxede tedxedeg kapitaliis „tedxemze" geeşe enel daa. Manaida tonş ondoo baidaltai. Soveedai ynen sexe grazdaniiin byxen xuuliiin johoor tereende xabaatai peenseer xangagdadag baina.

Ene faaktnuud deerehee kapitaliis gyrenyyddexi ba manaidaxi xynyydei psixoloogiпь tonş ondo-ondoo baihaniinь eli bolno.

Zygəər, manai xydelmerişedei baira ba xoolii, ameerikiin xydelmerişedei baira ba xooltoi sasuulza yzəəd, ameerikiin xydelmerişed jixe mixa edine, hain kvartiirada baina g. m. xaşxaraldadag „uxaatan" manaida baiza baidag jym.

Ameerikiin xydelmerişen angiiin azal jabuulgatai xehegyyd əəhediingəə xysenei halbaran baixa yjede, orosoi xydelmerişedte oroxodoo jixeş şokolaad edize boloo beze daa, geeş haa gansaxanş şokolaadii tooloxo bişe Soveed Xolboonoi xydelmerişen ba albaxaagşadai byxii materiaalьna kylьtyyrne xangaltanuud: amaraltiin gernyydii, sanatoorinuudii, xyygedei saad ba jaaslinuudii, tyrexe bolhondoo ba tyrehendəə abdag amaraltanuudii toololsoxo xeregtei baina. Ton olon tooto teaatraalьna-myzekaalьno organizaacanuudii, tyleberigyi konceertnuud, ekskyyrsenyyd g.m. eneen deere nemexe xeregtei. Ede bygedii nege bolgozo eblyylee haa—SSSR-ei xydelmerişen angiiin mynəənei baidal ba kapitaliis gyrenyydei xydelmerişen angiiin baidalai xoorondo jamar jixe ilgaa baina geeşeb. Manai teaatrnuud sag yrgelze olon zonoor dyyreşood baidaginь xaraa, jyriin uşar bişe. Ene jyyme tuxai xeleneb? Soveed gyrenei azalşan niitiin materiaalьna talaar nelieed deeşelhenei tuxai, arad niitiin kylьtyyrne eriltiin imagta jixeer urgahanai tuxai xelene. Ene bolbol manai azalşan niitiin delxei deere egeel kylьtyyrne bolzo baihanainь tuxai xelene.

(Tygesxelenь 2-doxi niıurta)

*) Xeblelde beledxegdexe bai'han broşiuurahaa abtaba.

*) BK(b) Paartiiin 17 dugaar xuralai togtoolhoo.

*) „Moskvaagai gybeerniiin statiis medeegei sugluulbari debter" toom IV, xuudaha 288.

M. I. KALIININ

XYDELMERIŞEN ANGI URDADA BA MYNΘΘ

(Exin niuurai yrgelzelel)

Ede bygede—Oktiaabriiin aguu jixe socialiis revoliyyciin ilaltiin yrenyyd myn. Ede bygedii xydelmerişedte Soveed zasag asaraa. Soveed zasag bolbol xydelmerişen angiii Soveed Xolboonoi xarьjaata byxii bajaligai ezen bolgoo. Materiaalьna ba kylьtyyrne ynete baiguulaltiin xygzeltede tullagdahan jixe jixe amzaltanuud byxen azalşan oloniitiin zeeri boldog baina.

Kapitaliizmiin xygzexe byri, xydelmerişen bolbol ulam tedxemzegyi boldog baina. Manai Exe oronoi aguu jixe xyse şadaltai ba bajalig bolxo byri, azalşan niitiin aza baidal şanga şadaltai ba kylьtyyrne bolno.

Soveed zasagai xysenь egeel eneendel daa. Egeel iime jyymii Soveed zasag arad zondoo ygee. Iimel xadanь, xydelmerişen angi bolbol Soveed zasagai tylee gol temeselşe, emxidxegşe ba zoxioon byteegşe baiza, eeriingee aguu jixe socialiis Exe oroniii byxe xysee gargan gamtaigaar ba xiorxo xursaar xamagaaldag baina.

OKTIAABRIIIN REVOLIYYCIIN XX ZILEI OIDO UGTAMZA

Zileigee tysebii bolzorhoo urid dyyrgexiin tylee

Ulaan-Ydiin xileeme bolgoxo kombinaadai erxim staxaanovtan, udaarniguud Oktiaabriiin revoliyyciin XX zilei oiji yiledberiiin şine ilaltaar ugtaxiin tula Oktiaabriiin urdaxi myriiseede orolsoxodoo, kombinaadaigaa zilei tysebii nojaabriiin 7-noi yder xyrter sym dyyrgexebdi geze ujalga abhan baina.

Abhan ujalgaa ylyylen dyyrgexiin tylee temesel myriiseegee tyryyşiin yderhee bejelyylze exilee. Xerbee, 1-dexi zavoodta aavgust ba sentiaabrь haranuudta staxaanovtanai too ton yseen baihan aad, mynee staxaanovtanai too yderhee yder jirexe byri oloşorozo baina. Keeminevei brigaada xamta 11 xyn. Tyryyşiin taban xonogoi tysebii 118,7 proc. dyyrgee. Oktiaabriiin 11-nei yder 138 proc. dyyrgee. Ene meteer yderhee yder byri ylyylen dyyrgedeg baina.

Bandiuugai brigaada tyryyşiin taban xonogoi tysebii 122 proc. ba oktiaabriiin 11-nei yderei noormii 132 proc. dyyrgee.

Myn nege negeeree myriisexe baigaaşad: Arteseevskii, Pystovaalova ba busad tysebee ylyylen dyyrgeze, xydelmeriin zişee xaruulza baina.

DAISANAI ŞAAJKA JYY XEZE BAINAB

(Agiin aimag)

Zugaalain somonoi ceentr deerexi kolxooz bolbol mynee zun ybehenei xuriaalgiin xydelmeriii ton muugaar yngergee. Ybehenei xaluun xydelmeriin yjede 30-40 xydelmerişen azalgyi gertee huuza baigaa. Sabşaza abxa ybeheneigee oroi xaxadiinş abza şadaagyi.

MTF deerenь azal xydelmeriin emxidxel ton muu. Tohonoi zavood ba jyre hy haalinь xeleşegyi muuxai baidaltai. Ende arig seberii saxixa tuxai xenş anxarnagyi. Feermenь kylьtyyrne şine azalai şinze tyxelş ygei geze xelexede bolno.

Feermii daagşa X. Şagdarai gegşe too byridxel ogto jabuulnagyi. Narai malnuudii ysxexe tysebenь oroidoo 50 proc. gyisedxegdebe. Aduu malnuudanь dulaan bairaar dutamag baibaş, tereen tuxai xenş anxarnagyi. Kolxoozoi pravleenida bultadaa tyrel garal xynyyd suglaraad baina.

Barilgiin xydelmeri jabuulxa johotoi baihan brigadiir Bazar Dorziin gedeg sag yrgelze arxidaza jabahanai gemeer veternaariiin emnelgiin baişanai barilga ton muugaar xegdebe. Ene xyn bolbol urdiin nojonoi xybyyn, yrilte xehenei tylee syydlegdehen.

Tariaan azalai brigadiir D. D. Zamsaranai gegşe tabxain seregte jabalsahan xyn. Tyryylegşe Geleg Erdeniiin gegşe 1923 ondo xiliin saana zugadaza garahan, tereenei abaganь Zugaalain dasangai şireete lama baihan, hamganь beegei basagan. Xoninoi tovaarai feermii daagşa Gonşog Garmiin gegşe kulaagai xybyyn.

Ene kolxooz bolbol angiiin talaar iigeze buzarlagdahan baixa tula, azal xydelmerinь tahaldaltai baihanь gaixaltaiş bişe baina.

M. Xalbaajeva.

XORIIIN SOMONOI SOVEEDTA XEN HUUNAB?

Xori. Xoriiin somonoi soveedai ali byxii jabuulganuudai ton xangaltagyi tabigdaatai baihaniinь xen byxende medeeze beze. Tus somon dotor kylьtyyrne bolbosoroloi xydelmeri ogto jabuulagdanagyi. Yseg bişeg medexegyi 140 xynyyd baixa tula tedenerei huraxa jixe nahatanai hurguuli emxidxegdeegyi baina. Ene somon bolbol gyrendee ybehe tuşaaza exileegyi, MTS-ei natuur tyleberiii 666 ceentner tuşaaxa johotoi aad, araixan 96,28 ceentner tuşaagaa. Malai ybelzexe dulaan bairanuud barigdaagyi g.z. dutagdalnuud ton olon baina.

Iime baihandanь gaixaxaş jyy baixab daa. Jyyndeb gexede, ene soveedai tyryylegşiin tuşaalda Ajuur Norbiin gegşe urdanь dasan xiidei bişeeşe jabahan, bajan şadaltai xyn huuza baina. Myn Ajuur Norbiin nege abaganь kulaag ba nygee abaganь jixe lama baina.

Ajuur Norbiin gegşiin tus somonoi azaxuin jabuulganuud ta zoriuuta xorololgo xeze baihan deereheenь ene byxii dutagdalnuud uşarana şuu.

Gatabai.

CENTRAALЬNA GAZEETANUUDHAA

BAŞKIIRDAXI SAADUUD

Mynee namar Başkiirdaxi kolxoozuudta 800 gektaar gazarta şine saaduud ba 50 gektaar gazarta pitoomniguud tarigdaxanь. Gurbadugaar taban zil soo saadai ploşçadь 25 mingan gektaar jixe bolgogdoxo geze tyseblegdebe.

(„Praavda")

***

10,700 MEDYYLGENYYD

Xeden arbaad mingan kolxoozuud, sovxoozuud ba xydee azalai zarim negen tyryy jabagşad Byxexolboonoi xydee azaxuin viistavkada beledxeze baina. Gansaxan, sentiaabriiin hyylei dekaadada 4 minga şaxuu medyylgenyyd oroo. Oktiaabriiin 1-de, medyylgenyydenь oroi xamtadaa 10, 700 boloo. („Krestьjaanskajaa gezeeta")

ŞINE HUNGUULIIIN XUULIII OLONIITIIN DUNDA YRGENΘΘR BA GYNZEGIIGΘΘR NEBTERYYLJE

Erxim xynyydii hungaxabdi

Dekaabriiin 12-oi yder Soveed Xolboonoi byxii azalşa graazdanuud Staalin şine hunguuliiin xuuliiin johoor Soveed zasagai deede oorganiii tyryyşiinxiee hungaxa baina. Ene aguu jixe istoriiis sobiitiiin udxaşanarii uxaaldiza bodood yzexedem, namaiji dolgisomo bajaraar dyyrgene.

Gansal Staalin Konstituuca ba staalin hunguuliiin xuuli bolbol hunguulida aktiivnaar xabaadaxa erxe baidalii manai oronoi byxii azalşanda, byxii graazdanuudta olgono. Gansal manai orondo xyn bolbol Socialiizmiin baiguulagşa geeşeb geze oilgodog, yder jirexe byri byril gaixamşag haixan bolzo baigaa baidalaa eehedee baiguulza bainabdi geze mededeg baina.

SSSR-ei Jixedeede Soveedta, Soveed zasagai deede oorganda xeden millioon aradai etigel xyndii olhon xynyydii, oronoigoo erxim tyryy xynyydii hungaxabdi.

Soveed Xolboonoi Geroi M. M. Groomov.

XEZEENEIXIHEEŞ HEREMZETEI BAIXABDI

(Dzerziinskiiin neremzete, Trexgoorno manufaktuuriin faabrikanuudai ydeşe ba hyniiin smeenede xydelmerildeg emegtel xydelmerişedei miitingnyydei rezoliuucahaa)

Manai oronoi syleete arad bolbol Oktiaabriiin aguu jixe socialiis revoliyyciin xorin zilei oin hain yderte yzegdeegyi şine amzaltataigaar jirebe.

Ede amzaltanuudii manai paarti ba zasagai staalinai xytelberi doro Soveed Xolboonoi azalşan tuilahan baina. Ede amzaltanuud bolbol manai oroniii kapitaliis bogoolşololgodo busaaxii xysehen, troockiisbuxaarintnaifaşiis baandanuudii xair gamgyi unagaahanai aşaar tuilagdahan baina.

Trexgoorkiiin xydelmerişen bidener bolbol hungaltada beledxel xeze, xezeeneixiheeş byri heremzetei bolxobdi, xydelmerişen angiiin xeregte bejee ygehen, partiijna ba partiijna bişe erxim bolьşeviiguudii Jixedeede Soveedta hungaxa gehen negen xysel ba hanalaar hunguuliiin yyrnede jirexebdi geze manai paarti ba zasagii naiduulnabdi.

Tyryyşiin manai depytaad xadaa inag voozdь, tanil ba bagşa Ioosif Vissarioonoviç Staalin bolno.

Manai ynen sexe xytelberilegşe Leenin—Staalinai paarti mandatugai!

Delxei deere ton demokratiis manai Soveed zasag mandatugai!

Araduudai aguu jixe voozdь manai inag Staalin mandatugai!

SSSR-ei Jixedeede Soveedai tyryyşiin depytaad — nyxer Staalin

Maşiina byteen gargadag Kolomeenskiin zavoodai byxii ceexnyydte SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin yderii olohon tuxai zasagai togtooldo zoriuulagdahan, xydelmerişenei miitingnyyd bolbo.

Maşiina byteen gargadag Kolomeenskiin Kyibeşevei neremzete zavoodai xydelmerişen, inzeneernyyd, teexnigyyd, albaxaagşadai xorin mingan kollektiivai nerehee, miitingde xabaadagşadai medyylxenь:

— Bidener, soveedai hungagşad bolbol manai Exe orondo, manai Leenin—Staalinai paartida ba manai Byxii ilaltanuudii tolgoilogşo, şine Konstituucii zoxioogşo, byxii azalşanai erxim xysel ba bodolii xaruulagşa aguu jixe Staanindа xizaarlaşagyigeer bejee ygehenee bodoto xereg deerenь xaruulagşadii gansal hungaxa bainabdi.

Soveed arad bolbol SSSR-ei Jixedeede Soveedai tyryyşiin depytaadta eehediingee aguu jixe ba inag voozdь Staaliniii hungaxa baina.

Hungaltiin dyrimtei xezee tanilsuulxa jym?

Ulaan-Ononoi aimag dotor SSSR ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin dyrimtei tanilsuulxa ba şine hunguuliiin poliitikan udxaşanarii oloniitede oilguulxiin xydelmeri ton hulaar jabuulagdana.

Ene şuxala xydelmeri tuşaa aimagai partiijna ba soveedai organizaacanuud xoohon amaar xaşxarza, miil zaxiaa zaabari gargaxahaa ondoo bodoto hain yretei xydelmeri jabuulnagyi. Somon kolxoozuud deerehee medeenyydii sugluulza, gansaxan tereegeeree xizaarlaad hanaa amarxan huuza bainad.

Aimagai Gyisedxexe Komiteed bolbol hungaltiin tahaguudai komiisanuudii batalza abxadaa, eneen soogoo poliitikan talaar naidabarigyi xynyydii batalhan baina. Ene bolbol angiiin hoxorlig ba ohol nazagai baihaniinь xaruulna.

Gadana, aikoomoi instryyktor Cerenei gegşe oloniitii hungaltiin dyrimtei tanilsuulxa geze Alxaniin somondo zoriuuta jirehen aad, jyyş xeegyi, xarin haitar arxidaza kolxooznigunudii „aluurşan xara noxoinuud geeşet" geze xaraaza busaba.

„Ulaan-Ononoi Ynen" gazeeta bolbol şine hunguuli tuxai politpropagaandii udaridan jabuulxa yyrgetei aad, xehen jyymenь baixagyi.

SSSR-ei Jixedeede Soveedto hungaxa hunguuli 2 hara yldeed baina. Tiime tula, şine hunguuliiin poliitikan udxaşanarii, gol zorilgiinь ba hungaxa teexnikiinь oloniite kolxoozniguudta haitar oilguulza ygexiin tula partiijna ba soveedai organizaacanuud bii byxii xyse şadalaa emxidxexe xeregtei.

S.Yr.

BRIGAADIIN XYDELMERIŞEDTE TANILSUULAADLA XIZAARLAA

Ulaan-Ydedexi talxa bolgoxo kombinaadta SSSR-ei Jixedeede Soveedai hungaltada beledxexe jabadal ton xangaltagyi jabana. Brigaadanuudai dunda ene asuudal xediiş tabigdaza xelsegdehenşhaa, xysed oilguulaa geze xeiemeer bişe.

Uşaranь, byxe kombinaadta xamta 500 garan xydelmerişed xydelmerildeg baixadanь, miil 10 agitaatornuud tomilogdohon baina Ede agitaatornuudanь gansal zavoodta xydelmerilze baihan xydelmerişedeer jarildaa xebeş, byxe xydelmerişeniii xabaaduulza şadaagyi baina.

Saaşanь xydelmerişenei bylenerei dunda jamarş xydelmeri jabuulagdaagyi baina.

Hungaltiin kampaaniiin exileed baixada ene tedii beledxeltei baihan jabadal bolbol ene şuxala asuudalii xojordoxi celzeende tabigdahan baigaa geze temdeglexe xeregtei bolno.

C. Nimiln.

20 ZILEI SAAD TEE

REVOLIYCIOONNO XYDELΘΘNEI SOBIITI

1917 ONOI SENTIAABRIIIN 18 (5)

Dundada Sibiiriiin Xydelmerişen ba Soldaaduudai Depytaadnarai Soveedai jixe xuralai Krasnojaarskada neegdexedenь, myn tende tariaaşanai dyrben soveeduudai tyleelegşed xabaadalsahan baina. Ene xural deere 110 mingan xydelmerişed ba 90 minga tuxai tariaaşadii xamtaruulhan 12 soveeduudhaa 33 tyleelegşed xabaadahan baina. Tiin, xural bolbol bolьşeviig loozongnuud doro yngerehen baina. Byrzyaazitai ebsen negedexe poliitikii buşuu zogsooxii ba ceentrte ba myn xydee niutaguudta byxe zasagii soveeduudta ygexii tus xural erize togtoohon baigaa.

Moskvaagai Xydelmerişen ba Soldaaduudai Depytaadnarai Soveed xadaa, revoliycioonno xydelmerişedeer ba tariaaşadaar zasagii buliaan abxiin tylee erid şangaar temesexe şuxala baihan tuxai xydelmerişedii uriaalan xandahan ba Ulaan Gvaardi emxidxexe tuxai togtoomzo gargahan baina.

Bolьşeviiguudai duradxahan poliitikan rezoliuuca xadaa, niislelei soveeduudta Petrograadta sentiaabriiin 13 (aavgustiin 31-de), Moskvaada—sentiaabriiin 18-da (5) nen tyryylen abtahan baina.

1917 ONOI SENTIAABRIIIN 19 (6)

Zasagii emxidxexe tuxai Petrograadai soveedai bolьşeviig rezoliuuca abxatai xamta, Petrograadai Xydelmerişen ba Soldaaduudai Depytaadnarai Soveedai menьşeviig ba eseer preziidiym xydelmerihee arsaba.

„Revoliyyciin oopod xadaa, maassii tyrgen hurgana. Eseernyydei ba menьşeviigyydei riakcioonno poliitika butaran unaza baina: tedener xojor niislelnyydei Soveedta soxigdoo"

Leenin, toom 21, xuudahan 192).

XROONIKA

Byxerossiiin Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai Preziidiym bolbol, eeriingee ujalgata xydelmeriii jabuulza şadaagyi ba soveed zasagai oorganai zyghee ton jixe tuhalamziin baihaar baitar, gegeerelei xydelmeriii sag byxende tahalduulhanai tylee A. S. Bybnoovii RSFSR-ei gegeeryylxe Aradai Komisaarai tuşaalhaa xuulan gargaxa geze togtoobo.

***

Byxerossiiin Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai preziidiym bolbol, Leeningraadai mozlin Gyisedxexe Komiteedai tyryylegşiin ujalgahaa nyxer P. A. Tiyyrkiniii syleeleze, RSFSR-ei gegeeryylxe Aradai Komisaar bolgon batalaba.

(TASS).

ŞATAR

Levenfiiş—Botviinnig xojoroi maatç

SSSR dotor şataraar tyryy zerge ezelxe maatçiin gurbadaxi paarti bolbol, yrgelziin şaax xeleze, tensexe geze Botviinnigai oroldozo baigaa yjede xoişoluulagdahan baina. Oktiaabriiin 10-da naadaa exileed jabataraa, Botviinnig 67-doxi jabadaldaa bejee şyygdehen deere toolohon baina.

Gurban paartiiin xojoriinь Levenfiiş şyygee.

Oktiaabriiin 11-nei yder maatçiin dyrbedexi paarti naadagdaxa baina. Botviinnig sagaanaar naadaxa.

***

Levenfiiş—Botviinnig xojor maatçiingaa dyrbedexi paartiii naadaza, 23 jabadal xeed tensee.

Oktiaabriiin 13 da maatçiin tabadaxi paarti naadagdaxa. Levenfiiş sagaanaar naadaxa baina.

Kariuusalgata redaaktorii tyr orolgşo D. A. ZEREBCOV

MEDEESEL

Ene onoi oktiaabriiin 15-da, Ulaan Yde goorodto nacionaalьno teaatrai baira soo ydeşiin 6 çaasta Buriaad-Mongoloi ASSR-ei exin ba dunda hurguulinuudai xydelmerilegşedei profsojuuzai mozlin VII dugaar konfereenca neegdexe.

XELSEXE ZYILNYYD:

1. Exin ba dunda hurguulinuudai sojuuzai mozlin Komiteedai toosooto elidxel ba reviiziin komiisiin nemelte elidxel (elidxelşed **Xyngyreejev** ba **Burlakoov**).
2. Hurgagşad ba polit-nebteryylgiin xydelmerilegşedei kvalifikaacii deeşelyylxe tuxai BK(b) P-iin CK ba SSSR-ei AKS-ai togtooloi gyisedxel tuxai (elidxelşe **Şyystov**).
3. Sojuuzai Mozkoom ba revkomiisiin hunguuli.
4. Sojuuzai Byxerosiiin xuraida delegaaduudii hungalga.

Preziidiym.

Xojordugaar tabanzilei (4-dexi zilei) urihalamza zaxigşadai anxaralda

Azyiledberi ba alban gazarnuudai byxgalteeri ba myn tereenşelen selьsoveeduud bolbol zaxigşadai abaagyi, xojordugaar tabanzilei (4-daxi zilei) obligaaca mynge neeselxe kaassanuudta obezliiçnoor, ondoogoor xelebel, ede obligaaciin noomernuudii zaxigşadta zaaza bexizyylengyigeer tuşaadag baina.

Tiime tula, zaxigşad bolbol obligaacanuudaa gartaa abtaraa, urihalamziin eelzeete syyberinyydei tiraazanuudta xabaadalsaza şadaxagyi.

Xojordugaar tabanzilei (4-dexi zilei) urihalamzii zaxiaad, obligaacanuudii abaagyi baihan graazdanuud bolbol, urihalamziin zaxilgada oruulhan myngeneigee dyn tuxai spraavkii azyiledberi bujuu alban gazarnuudai byxgalteernuudhaa abza Centraalьna ba rajoonuudai mynge neeselxe kaassanuudta ygeed, tendehee obligaacaa abxa johotoi.

Kolxoozniguud ba ymsiin tariaaşad obligaacaa abxadaa eehediingee garta ylehen urihalamziin toosoonoi kvitaancii ygexe baina.

Xojordugaar tabanzilei (4-dexi zilei) urihalamziin obligaacii abxa esesei bolzor—1938 onoi ijyyniiin 1 bolno.

BMASSR ei Gyrenei mynge neeselgiin kaassanuudai ba gyrenei krediidei ypravleeni.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны редакции: отв. редактор — 3-44, отв. секретарь — 3-23, сельхозотдел—7-55, промотдел—5-07.

Neemer gargagşa N. CEBEENOV. Verstaalagşad: C. DAMBAAJEV, C. BATUUJEV. BMASSR-ei Niut. Azyiledberiiin Arkomaadai tipograaif Ypolglavliit 907.